

DOCUMENTEN UIT BRONNEN

KUNSTWERKEN VAN DE MAELWAEL
VAN LYMBORCHS

GEBEURTENISSEN

1318	De oudst bekende vermelding van een Maelwael in Kleef
1325	
1338	13 mei: vermelding huis van Maelwael
1340	
1342	
1349	1 september: Willem (?) Maelwael, de mogelijke vader van Herman en Willem Maelwael, vermeld als <i>burse/bodellus/bursar</i> van het Viktorstift in Xanten (graafschap Kleef) brengt waardepapieren rond in wijde omtrek
1357	3 augustus: Maelwael bezoekt Henricus, notaris te Kleef 18 augustus: De burse Maelwael reist naar Nijmegen
1361	
1364	
1366	Johannes van Lymborch ingeschreven als burger te Nijmegen
1367	
1368	
1370	
1371	
1373	1 augustus: lijfrentebrief aan Aernt Maelwael (Zutphen), waaruit blijkt dat zijn vader Herman Maelwael in Nijmegen woont
1376	<i>Vidimus</i> aan Rutger en Arnt Maelwael, zonen van Herman Maelwael, die getrouwd is met Wendel Maelwael
1377	
1379	
1380	
1382	Oudste vermelding van opdracht aan Herman Maelwael
1385	Oudste vermeldingen van opdrachten aan Willem Maelwael
1386	
1387	Oudste vermeldingen opdrachten aan Johan Maelwael <i>filium</i>

ca.: geboorte Mechteld van Gelre

30 november: geboorte Jan van Berry in Vincennes bij Parijs

17 januari: geboorte van Filips de Stoute in Pontoise bij Parijs

30 mei: geboorte Catharina van Beieren-Holland in Den Haag
5 maart: geboorte Willem I van Gelre (in kasteel Nideggen?)

3 december: geboorte Karel VI van Frankrijk in Parijs
6 januari 1367: geboorte Richard II van Engeland
ca: geboorte Johan Maelwael, zoon van Willem Maelwael
28 mei: geboorte Jan zonder Vrees; 22 augustus: Slag bij Baesweiler, hertog Eduard van Gelre †; Eerste Gelderse Successiestrijd (1371-1378)

Filips de Stoute sticht Chartreuse de Champmol buiten Dijon
29 november: keizer Karel IV beleent het hertogdom Gelre aan Willem I van Gelre tijdens ceremonie in Gulik
18 september: Willem I van Gelre trouwt Catharina van Beieren

16 september: Karel VI gekroond tot koning van Frankrijk, onder regentschap van zijn ooms

ca.: geboorte van Herman van Lymborch, oudste zoon van Arnold van Lymborch en Mechteld Maelwael; 12 april: dubbel-huwelijk Kamerrijk; 15 juli: huwelijk Karel VI met Isabella van Beieren;
In Dijon begint Claus Sluter aan praalgraf van Filips de Stoute
ca.: geboorte van Paul van Lymborch

DOCUMENTEN UIT BRONNEN

- 1388** Honderden heraldische opdrachten van de hertog voor de werkplaats van de Maelwael-Van Lymborchs, ten bate van veldslag met Brabant en overwinningsfeest, de verzoeningsceremonie met de Franse koning en reis (kruistocht) naar Pruisen.
- 1389** *6 januari* en *4 februari*: vermeldingen van 'Arnt den beeldsnijder' vanwege opdrachten van de hertog voor Arnold van Lymborch/ Arnold van Aken
- 1390** Opdrachten van de hertog voor de Maelwaels voor een reis naar Engeland en Pruisen, en toernooi in Kreuznach; Herman Maelwael verricht opdrachten van de Heraut Gelre, Claes Heynzenzoon; Willem van Oostervant, prins van Holland, plaatst opdrachten in Nijmegen
- 1392**
- 1393** Heraldische opdrachten van hertog voor Herman en Willem Maelwael
- 1395** Heraldische opdrachten van hertog voor Herman en Willem Maelwael, o.a. reis naar Luxemburg
Vermelding 'Malohé' en 'Malouhey' in Dijon
- 1396**
- 1397** Vermeldingen in Dijon van benoeming van Johan Maelwael tot hoofd van hertogelijke werkplaats
- 1398** *18 maart*: de hertog koopt voor Maelwael - 'paintre et valet de chambre' - vijf grote planken om panelen te schilderen voor de kerk van het kartuizerklooster in Champmol. Dat jaar nog vijf ander vermeldingen
- 1399** *24 maart*: kwitantie van Johan Maelwael met zijn zegel
1 april: aanschaf gereedschap voor Maelwael;
augustus: Maelwael is supervisor en inspecteur van grote retabel van Jacob de Baerze en Melchior Broederlam nog vier vermeldingen van opdrachten en leveringen van verf, doek en gereedschap voor Maelwael.

KUNSTWERKEN VAN DE MAELWAEEL VAN LYMBORCHS

1394-1402:
WAPENBOEK GELRE
met 112 folia en circa 1674 wapens
(wapenschilden en helmtekens)
**O.A DE KEIZER- EN GELRETEKENING EN
PORTRET HERAUT GELRE
VAN HERMAN EN/OF WILLEM MAELWAEEL**

1396-1405:
**MOZESPUT MET CALVARIEBERG
CLAUS SLUTER EN CLAES VAN WERVE
POLYCHROMIE EN VERGULDING VAN JOHAN MAELWAEEL
(EN HERMAN VAN KEULEN)**

GEBEURTENISSEN

- ca.: geboorte van Johan van Lymborch
28 juli: Slag bij Niftrik/Ravensteijn, Gelre verslaat Brabant
12 oktober: verzoening hertog Willem I van Gelre met koning Karel VI in Körrenzig. Eerst confrontatie van Valoisvorsten met de werkplaats van Maelwael-Van Lymborch
november: hertog Willem I van Gelre vertrekt naar Pruisen
Inwijding kerk van kartuizerklooster Champmol
- 5 juni*: Jan van Berry huwt gravin Johanna van Boulogne
- mei*: Willem I van Gelre verblijft een maand bij koning Richard II op Windsor en wordt Ridder in de Orde van de Kousenband
- Koning Karel VI lijdt aan eerste aanval van waanzin. De hertogen van Berry en Bourgondië weer regenten; *juni '92-februari '93*: Willem I van Gelre reist naar Heilig Land/Jeruzalem
- 13 december*: hertog Willem II van Gulik overlijdt, zijn zoon Willem I van Gelre wordt tevens hertog Willem III van Gulik;
- voor 1395 is Johan Maelwael werkzaam aan Franse hof.
november '95-april '96: 6e Pruissentocht van Willem I van Gelre
- 20 september*: opdracht van koningin Isabella van Beieren aan Johan Maelwael in Parijs voor het ontwerpen van stoffen.
Hertogelijke opdrachten voor Herman en Willem Maelwael
- Filips de Stoute benoemt Johan Maelwael tot zijn hofschilder in de hertogelijke werkplaats in Dijon
- najaar*: Herman en Johan van Lymborch volgen opleiding bij goudsmid Alebret de Bolure in Parijs
Bouw van de Sainte-Chapelle in Bourges afgerond
- 9 juni 1399*: verzoening tussen Gelre en Brabant
23 september '99-11 februari 1400: 7e kruistocht Willem I van Gelre naar Pruisen, hij keert ziek terug
november: op terugreis van Parijs naar Nijmegen worden Herman en Johan van Lymborch gevangen genomen in Brussel voor losgeld (vanwege conflict Gelre-Brabant)

- 1400** 2 mei: Filips de Stoute betaalt veel losgeld om Herman en Johan van Lymborch vrij te krijgen uit gevangenschap
28 juni: 'papiers d'or' gekocht voor Maelwael om Calvarieberg te vergulden, bovenop Mozesput in Champmol
6 september: opdracht Johan Maelwael om portret te schilderen van Filips de Stoute
- 1401** 4 april en 29 mei: opdrachten en betalingen aan Maelwael
april: Willem I van Gelre reist naar Lodewijk van Orleans in Mouzon en sluit verbond tegen Bourgondië
25 november: opdracht Maelwael voor aankleding bruiloft zoon Filips de Stoute in Arras
- 1402** 9 februari-4 mei: opdracht van Filips de Stoute voor Paul en Johan van Lymborch voor vervaardiging *Bible moralisée*
10 juli: Jean Durant koopt verfstof 'fin azur' voor Van Lymborchs vijf ander vermeldingen van aanschaf materiaal
augustus-november: opdracht Johan Maelwael voor schilderij voor portaal kloosterkerk Champmol.
24 augustus: Calvarieberg wordt beschermd met doek en later verlicht met kaarsen, zodat Maelwael kan doorwerken.
- 1403** 2 januari: Maelwael krijgt Herman van Keulen toegewezen als assistent om de Calvarieberg en Mozesput te beschilderen
12 januari: Filips de Stoute schenkt Paul en Herman van Lymborch geld om zich nog chiquer aan te kleden aan het hof
10 oktober: kwitantie van Johan Maelwael met zijn handtekening en zegel
september-december: aanschaf 'feuilles d'or' voor Calvarieberg
- 1404** 17 januari: 2e betaling 600 francs voor *Bible moralisée*
mei: aanschaf houten paneel voor Maelwael om heiligen af te beelden.
18 augustus: materiaal aangeschaft voor Maelwael voor kunstwerken in kartuizerklooster Champmol
- 1405** 18 april: Charter met initiaal (met Jan van Berry op troon), toegeschreven aan de Van Lymborchs (nu verloren, in kopie)
Vermelding van Paul van Lymborch en zijn broers in inventarislijst hertog Jan van Berry (datering onzeker)
- 1406** april-augustus: Maelwael krijgt opdracht van Jan zonder Vrees om het huwelijksfeest van Jan van Touraine en Jacoba van Beieren (29/06) aan te kleden en enkele jousten of toernooien.
9 september: dienstee Maelwael aan rekenkamer van Bourgondië

KUNSTWERKEN VAN DE MAELWAE VAN LYMBORCHS

1400:
PORTRET FILIPS DE STOUTE (kopie in Dijon)
JOHAN MAELWAE
CA. 1400:
GROTE RONDE PIETÀ
JOHAN MAELWAE

1402-1404:
BIBLE MORALISÉE (BnF, Ms. fr. 166)
PAUL EN JOHAN VAN LYMBORCH

1402-1409:
KRUISIGING MET DRIE MARIA'S
JOHAN MAELWAE

1396-1405:
MOZESPUT MET CALVARIEBERG
CLAUS SLUTER EN CLAES VAN WERVE
POLYCHROMIE EN VERGULDING VAN JOHAN MAELWAE
(EN HERMAN VAN KEULEN)

1405:
CHARTER (Initiaal met Berry)
GEBROEDERS VAN LYMBORCH

1405-1409:
LES BELLES HEURES
GEBROEDERS VAN LYMBORCH

GEBEURTENISSEN

- Na vrijlating van Herman en Johan van Lymborch is verblijfplaats tot voorjaar 1402 onbekend.
11 november: Catharina van Beieren, hertogin van Gelre, overlijdt.
Hertog Willem I besteld grafombe en effigie in Brugge om te plaatsen in het kartuizerklooster in Monnikhuizen.
- april: Willem I van Gelre met groot gevolg naar Mouzon, voor verbond met Lodewijk van Orleans, in strijd tegen Bourgondië
2 mei: Blijde Incomste in Parijs hertog Willem I, Lodewijk van Orleans en Franse koningin Isabella van Beieren
2 juni: 2e knieval Willem I van Gelre voor Franse koning
- 16 februari: Willem I van Gelre overlijdt. grafombe in Monnikhuizen. Zijn broer, Reinoud IV, hertog van Gelre en Gulik na maart: Paul en Johan van Lymborch verblijven in het woonhuis van Jean Durant, de lijfarts van Filips de Stoute, in het klooster van Notre-Dame in Parijs om twee jaar lang aan de *Bible moralisée* te werken
Nijmegen opgenomen in Hanzeverbond
- 27 april: overlijden Filips de Stoute.
14 juni: Jan zonder Vrees hertog van Bourgondië. Hij wordt lid van de kroonraad, die de Franse koning moet vervangen in het landsbestuur en is daarin de vijand van Lodewijk van Orleans.
Maelwael keert terug naar Nijmegen, waar hij zijn tweede vrouw Heylwig van Redichaven huwt. Na terugkeer in Dijon werkt hij verder aan grafombe (polychromie) van Filips de Stoute
- Waarschijnlijk treden de drie gebroeders in dit jaar in dienst van hertog Jan van Berry in Bourges, de broer van Filips de Stoute en de oom van de Franse koning Karel VI.
- '*Le Songe véritable*', an. politiek pamflet in Parijs tegen spilzucht van Valoisvortsen en Jan van Berry's liefde voor hoveling
21 maart: na overlijden van zijn moeder erft Jan zonder Vrees het graafschap Vlaanderen, Artesië en paltsgraafschap Bourgondië
1 september: agenten van hertog Jan van Berry ontvoeren in Parijs de zesjarige Gillette la Mercière, die Jan van Berry wil laten huwen met Paul van Lymborch. Haar moeder verzet zich daar tegen.

1407

1408

1 januari: Jan van Berry schenkt Paul van Lymborch een gouden ring met smaragd

1409

Les Belles Heures worden opgenomen in de inventarislijst van Jan van Berry zoals opgesteld door Robinet d'Etampes

1410

27 februari: Maelwael werkt aan polychromie van de graftombe van Filips de Stoute

29 juni: Herman en Johan van Lymborch vertrouwen alle onroerende goederen in Borchstraet toe aan hun moeder

Johan Maelwael verkrijgt op voorspraak van Margaretha van Beieren belastingvoordelen. Hij woont in parochie Sint Jan

1411

1 januari: Paul van Lymborch schenkt als *entrenne* (nieuwjaarsgeschenk) aan Jan van Berry een kunstig nepboek van hout
14 januari: Johan Maelwael krijgt betaald voor zijn werk aan de polychromie van het praalgraf van Filips de Stoute
maart-juli: vermeldingen transacties Mechteld Maelwael mbt onroerend goed (acht panden in Nijmegen)

1412

1 februari: Jan van Berry schenkt Paul van Lymborch sieraden als *entrennes*

15 maart: Maelwael ontvangt geld om bladgoud en blauwe verf te kopen voor portret van Jan zonder Vrees als geschenk aan de koning van Portugal.

april-september: vermeldingen transacties Mechteld Maelwael mbt onroerend goed (acht panden in Nijmegen)

1413

1 januari: Jan van Berry schenkt Paul van Lymborch wederom nieuwjaarscadeau

januari-december: vermeldingen transacties Mechteld Maelwael mbt onroerend goed (acht panden in Nijmegen)

9 november: Paul van Lymborch ontvangt geld om zich nog chiquer te kleden aan hof van Berry

1414

1 januari: Jan van Berry schenkt diamanten aan de broers
januari-juli: vermeldingen transacties Mechteld Maelwael mbt onroerend goed (acht panden in Nijmegen)

KUNSTWERKEN VAN DE MAELWAEEL
VAN LYMBORCHS

1406-1409:

GETEKENDE GETIJDENBOEK

PAUL VAN LYMBORCH OF GEBROEDERS (?)

1408-1410:

DE DICTUS FACTISQUE MIRABILIBUS (miniatuur)

GEBROEDERS VAN LYMBORCH

1405-1409:

LES BELLES HEURES

GEBROEDERS VAN LYMBORCH

CA. 1410:

MAN VAN SMARTEN

JOHAN MAELWAEEL OF (GEBROEDERS VAN LYMBORCH)

CA. 1410:

DE BESPOTTING VAN CHRISTUS

JOHAN MAELWAEEL

CA. 1410:

ST CHRISTOFFEL DRAAGT CHRISTUSKIND

GEBROEDERS VAN LYMBORCH

1386-1411:

PRAALGRAF VAN FILIPS DE STOUTE

JEAN DE MARVILLE, CLAUS SLUTER, CLAES VAN WERVE
POLYCHROMIE VAN JOHAN MAELWAEEL

1411/12-1416:

LES TRÈS RICHES HEURES DU DUC DE BERRY

GEBROEDERS VAN LYMBORCH

CA. 1412:

HERTOG GAAT OP PELGRIMSTOCHT (PETITES HEURES)

GEBROEDERS VAN LYMBORCH

CA. 1412:

PORTRET JAN ZONDER VREES

JOHAN MAELWAEEL

CA. 1412-13:

TRÈS BELLES HEURES DE NOTRE-DAME (3 miniaturen)

GEBROEDERS VAN LYMBORCH

GEBEURTENISSEN

23 november: in opdracht van Jan zonder Vrees wordt in Parijs Lodewijk van Orleans vermoord

8 december: Valentina Visconti, weduwe van Lodewijk van Orleans, overlijdt. Een hypothese luidt dat Jan van Berry een getijdenboek liet vervaardigen door de Gebroeders als gift aan het hertogelijk echtpaar Orleans/Visconti, dat na hun overlijden niet is afgemaakt. Hiervan is echter geen bewijs.

7 januari: Karel VI gebiedt Gillette la Mercière vrij te laten
11 februari: Gillette la Mercière komt vrij en zal als zij meerderjarig wordt alsnog met Paul van Lymborch trouwen

Koning Karel VI verbindt zich met Karel van Orleans en de Armagnac-fractie in strijd om de macht met de Bourguignons

15 augustus: Karel van Orleans trouwt met Bonne d' Armagnac (mogelijk afgebeeld op aprilblad *Les Très Riches Heures du duc de Berry*)

Burgeroorlog Armagnacs tegen Bourguignons.

Het kasteel Bicêtre in Parijs van Jan van Berry met al zijn kunstschaten door boze Parijzenaars in brand gestoken
Mogelijk naar aanleiding hiervan geeft Jan van Berry opdracht aan de gebroeders voor het vervaardigen van de *Très Riches Heures du duc de Berry*

Jan van Berry leegt de schatkamer van de Sainte-Chapelle in Bourges en laat sieraden omsmelten

De gebroeders Van Lymborch treden op als bankier van de hertog van Berry

april-juli: Cabochien revolte van Parijse bevolking, die de Bourguignons steunen. Na revolte slaat stemming en steun om naar Armagnacs

9 april: Hendrik V wordt gekroond tot koning van Engeland
In inventarislijst van Jan van Berry wordt *Turijs-Milanees Getijdenboek* vermeld

Mechteld Maelwael overlijdt in Nijmegen. Het pandbezit gaat over naar haar zoons en dochter Greta van Lymborch

1415

1 januari: Jan van Berry schenkt Paul van Lymborch een gouden ring met smaragd

6 maart: Paul en Johan van Lymborch verkopen de helft van een pand aan de priester Segerus van Weelderen, mede namens hun broers Herman, Rutger en Arnold en hun zuster Greta

maart: transacties mbt onroerend goed van de Maelwael-Van Lymborchs in Nijmegen

15 maart: Johan van Lymborch schenkt alle roerende en onroerende goederen aan zijn broer Paul van Lymborch

14 maart: De laatste betaling aan Johan Maelwael, die eind maart, enkele dagen voor Pasen, komt te overlijden. De exacte datum is onbekend. Het grote retabel *De laatste communie en het martelaarschap van St Dionysus* blijft door Maelwaels' overlijden onafgerond achter en zal worden afgemaakt door Maelwaels' assistent en opvolger, Henri Bellechose (1380?-1440)

1 april: Heylwig van Redinchaven, weduwe van Johan Maelwael, ontvangt van Jan zonder Vrees een 'weduwepensioen' voor haarzelf en haar vier kinderen

18 augustus: de hertog verleent de weduwe van Johan Maelwael dezelfde vrijheden en voorrechten welke haar gestorven echtgenoot tijdens zijn leven genoten heeft.

22 augustus: Jan van Berry schenkt de drie broers een gouden ring met een klein robijn als zekerheidstelling voor de schuld van een groot bedrag. Naast schilders en kamerdienaren fungeren de gebroeders Van Lymborch bankiers voor de hertog

1416

9 maart: Document van onderrechter van Nijmegen bewijst overlijden van Johan van Lymborch

september-oktober: De burggraven van Nijmegen, Johannes van Ubbergen en Alexander van Redinchaven (zwager of schoonvader van Johan Maelwael), melden het overlijden van de drie broers Herman, Paul en Johan van Lymborch. Hun jongere broer Arnold en zuster Margareta (Greta) wijzen als executeur testamentair voor de roerende en onroerende goederen de echtgenoot van Greta aan, Dirk Neven.

KUNSTWERKEN VAN DE MAELWAEEL
VAN LYMBORCHS

CA. 1415:

MADONNA MET KIND EN VLINDERS

JOHAN MAELWAEEL

1411/12-1416:

LES TRÈS RICHES HEURES DU DUC DE BERRY

GEBROEDERS VAN LYMBORCH

? - 1416:

DE LAATSTE COMMUNIE EN HET MARTELAARSCHAP
VAN ST DIONYSIUS

JOHAN MAELWAEEL EN HENRI BELLECHOSE

GEBEURTENISSEN

23 februari: Helmich de Lewe voltooit tekst *Gebedenboek van Maria van Gelre* (Hertogin van Gelre, Marie d'Harcourt et d'Aumale, een voormalige hofdame van Valentina Visconti)

eind maart: *De laatste communie en het martelaarschap van St Dionysus* blijft door Maelwaels' overlijden onafgerond achter en zal worden afgemaakt door Maelwaels' assistent en opvolger, Henri Bellechose (1380?-1440)

23 mei: Henri Bellechose genoemd als *paintre en valet de chambre* van Jan zonder Vrees als opvolger van Johan Maelwael

13 augustus: Engelse leger landt bij Harfleur

25 oktober: Het Engelse leger verslaat het Franse leger bij Azincourt. Karel van Orleans wordt gevangen genomen en als gijzelaar in Engeland opgesloten.

15 juni: Jan van Berry overlijdt, waarschijnlijk ten gevolge van de pest

voor september-oktober: Herman en Paul van Lymborch overlijden, waarschijnlijk ten gevolge van de pest